

РОЗДІЛ ПЕРШИЙ

Важко зрозуміти, звідки треба починати цю історію, але я зупинив свій вибір на середі, коли ми зібралися на ланч. У розмові, що загалом не мала стосунку до головної теми, про яку я згадав, проте були одна або дві згадки, що з часом вплинули на подальші події.

Я щойно відрізав кілька шматків вареної яловичини (надзвичайно твердої, до речі) і, повернувшись на своє місце, зауважив із роздратуванням, яке зовсім не личило моему сану, що якби хтось порішив полковника Протеро, то зробив би велику послугу світові.

Мій юний небіж Денніс негайно заявив:

— Твої слова неодмінно пригадають, коли цього старого знайдуть у калюжі крові. Мері неодмінно повідомить про це поліцію, правда ж, Мері? І розповість, як ти мстиво розмахував столовим ножем.

Мері, яка погодилася служити в церковному домі, чекаючи, поки хтось запропонує їй кращу роботу й більшу платню, у відповідь лише буркнула гучним і невдоволенням голосом: «Зелень» — і досить-таки брутално брязнула надбитою тарілкою, тицьнувши її Деннісові під ніс.

Моя дружина запитала мене співчутливим тоном:

— Він добре дошкулив тобі сьогодні?

Я відповів не відразу, бо, зі стуком поставивши на стіл тарілку із зеленню, Мері тепер пхнула майже мені в обличчя миску з вельми непривабливими на вигляд, недопеченими й вологими пампушками.

— Ні, не треба, дякую, — сказав я, і вона з виляском поставила миску на стіл та вийшла з кімнати.

— Це справжнє лихо, що з мене така погана господиня, — сказала моя дружина з виразом щирого жалю в голосі.

Я був схильний погодитися з нею. Мою дружину звати Грізельда — надзвичайно добре ім'я для дружини пастора. Але на цьому її позитивні якості вичерпуються. Лагідною її аж ніяк не назвеш.

Я завжди дотримувався думки, що священникові одружуватися не слід. Чому я запропонував Грізельді одружитися після знайомства, що тривало лише двадцять чотири години, для мене назавжди залишиться таємницею. Я був переконаний, що шлюб — дуже серйозна справа: зважитися на нього можна тільки після тривалих роздумів і міркувань, а схожість смаків і схильностей має бути неодмінною його умовою.

Грізельда молодша від мене майже на двадцять років. Вона неймовірно вродлива й цілком неспроможна сприймати нехай там що серйозно. Вона в усьому некомпетентна й жити з нею — велике випробування. Вона дивиться на парафію як на щось подібне до великого цирку, створеного для її розваг. Я намагався сформувати її розум, але зазнав невдачі. Тепер я переконаний більше, аніж раніше, що священникові треба жити парубоцьким життям. Я часто натякав на це Грізельді, але вона лише сміялася.

— Моя люба, — казав я, — аби лиш ти постаралася бодай трохи...

— Я намагаюся іноді, — відповідала мені Грізельда. — Та коли я докладаю зусиль, щоб виправитися, у мене все виходить ще гірше. Природа не створила мене господинею. Я волюю перекласти всі турботи на Мері й змиритися з необхідністю жити незручно й харчуватися вельми несмачними стравами.

— А як щодо твого чоловіка, моя люба? — сказав я докірливим голосом і, наслідуючи диявола, який цитує Святе Письмо лише для власних потреб, сказав: «Вона дбає тільки про себе в домі своєму...»

— Ти повинен дякувати долі, що тебе ніхто не вкинув у яму з левами, — сказала Грізельда, швидко уриваючи мене. — Та й на вогнищі ти міг би згоріти. Тож який тобі сенс нарікати на несмачну їжу та поклади пилюки з мертвими осами? Ти ліпше розкажи мені більше про полковника Протеро. Хай там як, а першим християнам вельми пощастило, адже вони не мали церковних старост.

— Нахабний старий бовдур, — сказав Денніс. — Не дивно, що перша дружина втекла від нього.

— А їй залишалося щось інше? — запитала моя дружина.

— Грізельдо! — гостро кинув я. — Я не хотів би, щоб ти говорила в такому тоні.

— Розкажи мені про нього, любий, — попросила моя дружина зі співчуттям у голосі. — Чому ти з ним посварився? Певно, він висловив невдоволення тим, як містер Гос щохвилини киває головою та хреститься?

Гос — наш другий священик. Він із нами лише три тижні. Він дотримується поглядів Високої Церкви і постує по п'ятницях. Полковник Протеро — противник ритуалів у будь-якій формі.

— Ні, цього разу ні. Він торкнувся цієї теми лише мимохідь. Ні, уся веремія почалася з клятушої фунтової банкноти місіс Прайс Рідлі.

Місіс Прайс Рідлі — гідний член моєї конгрегації. Під час заутрені на річницю смерті її сина вона вкинула фунт стерлінгів у торбинку для пожертв. Читаючи згодом повідомлення про кількість одержаних грошей, вона була обурена й приголомшена, побачивши, що найбільшою жертвою там була названа банкнота в десять шилінгів¹.

¹ У фунті стерлінгів налічується 20 шилінгів. (Тут і далі примітки перекладача.)

Місіс Рідлі поскаржилася на це мені, і я вельми слушно припустив, що вона, либонь, помилилася.

— Ми вже всі не такі молоді, якими були, — сказав я, намагаючись говорити якомога тактовніше. — Роки беруть своє, нікуди не дінешся.

Дивно, але мої слова розпалили її ще дужче. Вона сказала, що в нас відбуваються дуже дивні події, і висловила подив, що я цього не помічаю. Тож вона пішла геть і, думаю, понесла свої проблеми до полковника Протеро, який має звичку знімати бучу з будь-якої реальної чи вигаданої причини. Тож він здійняв її й тоді, коли вислухав місіс Прайс Рідлі. Але, на превеликий жаль, він здійняв галас у середу. А саме в середу вранці я викладаю в денній церковній школі, тому перебуваю у край напруженому нервовому стані, який не відпускає мене протягом решти дня.

— Думаю, він побачив у цьому можливість трохи розважитися, — сказала моя дружина з таким виглядом, ніби хотіла подивитися на справу неупередженим поглядом. — Ніхто не підлещується до нього, називаючи його «мій любий вікарію»¹, і не вишиває жахливих капців та шкарпеток, щоб подарувати йому на Різдво. І дружина, і дочка вже ситі ним по саме нікуди. Тож я думаю, він щасливий відчутти, що десь вважають його важливим.

— Протеро не повинен поводитися так нахабно, — сказав я з роздратуванням у голосі. — Не думаю, щоб він зрозумів, до яких ускладнень може призвести сказане ним. Він хоче перевірити всі церковні рахунки, щоб з'ясувати, чи не було розтрат. Він так і висловився — «розтрат»! Невже він натякає на те, що я краду церковні гроші?

— Ніхто тебе ніколи ні в чому досі не запідозрив, любий, — сказала Грізельда. — Ти настільки вищий за всі підозри, що

¹ Вікарій — священник, який керує парафією, парох.